

2.2.2026

KOTITALOUSOSAAMINEN ON OSA SUOMEN TYÖVOIMA- JA TURVALLISUUSSTRATEGIAA **- TURVALLINEN JA LAADUKAS KOTITALOUSOPETUS EDELLYTTÄÄ 16 OPPILAAN ENIMMÄISRYHMÄKOKOA**

Kotitalousopetus on suomalaisen perusopetuksen erityinen vahvuus. Se tarjoaa nuorille perustaidot arjen hallinnassa, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, talous- ja kuluttajaosaamisessa sekä kestävien valintojen tekemisessä. Nykyisessä osaajapulan ja kokonaisturvallisuuden ajassa opetussuunnitelman mukainen kotitalous on kuitenkin myös paljon enemmän: se on osa Suomen työvoima- ja turvallisuusstrategiaa.

Jotta kotitalousopetus voisi tuottaa kansalaisille vahvaa kotitalousosaamista, joka tukee työvoima- ja turvallisuusstrategian toteutumista, on kotitalousopetuksen turvallisuus ja laatu turvataan koko maassa. Siksi kotitalouden opetusryhmän enimmäiskoon säätäminen suositusten mukaiseen 16 oppilaaseen on nyt välttämätöntä.

KOTITALOUSOPETTAJIEN LIITON KYSELY PALJASTAA: KASVAVAT RYHMÄKOOT VAARANTAVAT KOTITALOUSOPETUKSEN LAADUN JA TYÖTURVALLISUUDEN

Kotitalousopettajilta on enenevässä määrin tullut huolestuneita yhteydenottoja liittyen koulutuksen järjestäjien pyrkimykseen kasvattaa kotitalousopetuksen ryhmäkokoja. Kotitalousopettajien liitto ry teki tammikuussa 2026 jäsenilleen kyselyn liittyen kotitalousopetuksen ryhmäkokoihin. Kyselyn tulos on huolestuttava: kasvavat ryhmäkoot vaarantavat kotitalousopetuksen laadun ja työturvallisuuden.

Kotitalousluokassa oppiminen on toiminnallista, ja luokassa tehdään yhtäaikaaisesti erilaisia työtehtäviä eri ryhmissä. Opetuksen turvallisuus ja laadukas toteutuminen perustuvat opettajan jatkuvaan havainnointiin, ennakoointiin sekä yksilölliseen ohjaukseen ja opetuksen eriyttämiseen. Kotitalousopettajalla on samanaikaisesti vastuu oppilaiden oppimisesta, työrauhasta, hygieniasta, elintarviketurvallisuudesta, laitteista, sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen ohjaamisesta.

Kotitalousopetuksen järjestelyissä tulee ottaa huomioon kotitalousopetuksen toiminnallinen luonne ja oppimiseen liittyvän työskentelyn turvallisuusnäkökohdat. Opetushallituksen suosituksen mukaisesti kotitalousopetuksen tilat on perinteisesti mitoitettu 16 oppilaan opetusryhmälle. Suositus perustuu oppiaineen toiminnallisuuteen ja opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumiseen.

Yli 16 oppilaan ryhmät lisäävät työturvallisuusriskejä ja melua, heikentävät opettajan mahdollisuuksia yksilölliseen ohjaukseen ja opetuksen eriyttämiseen sekä vaikeuttavat ennakoointia, jatkuvaa havainnointia ja valvontaa muun muassa elintarviketurvallisuuden osalta. Isot ryhmäkoot estävät opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamisen ja heikentävät oppilaiden oikeutta fyysisesti ja psykologisesti turvalliseen oppimisympäristöön.

Perusopetuslain mukaan opetusta suunniteltaessa ja järjestettäessä on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Kotitalousopetuksessa tämä tarkoittaa enintään 16 oppilaan ryhmäkokoja, joka turvaa riittävän työtilan, rauhallisen ja turvallisen oppimisympäristön sekä oppilaan yhdenvertaiset mahdollisuudet onnistua käytännön tehtävissä.

2.2.2026

KOTITALOUSRYHMÄN ENIMMÄISKOKO TULEE SÄÄTÄÄ VALTAKUNNALLISESTI 16 OPPILAASEEN

16 oppilaan enimmäisryhmäkoko:

- takaa mahdollisuuden opettajan jatkuvaan valvontaan
- varmistaa työturvallisuuden
- vähentää tapaturmia ja laiterikkoja
- parantaa oppimistuloksia ja työskentelyn laatua

Suurten ryhmäkokojen haasteita ei ratkaista rakentamalla suurempia opetustiloja. Toiminnallisissa oppiaineissa oppilasmäärän kasvu lisää väistämättä turvallisuusriskejä ja vähentää opettajan mahdollisuuksia yksilölliseen ohjaukseen ja opetuksen eriyttämiseen. Suuret ryhmäkoot isommissa tiloissa heikentävät oppimistuloksia ja oppilaiden hyvinvointia sekä lisäävät opettajan työkuormitusta.

9. LUOKAN KOTITALOUS VAHVISTAA NUORTEN PERUSTAITOJA JA TUKEE TYÖELÄMÄN OSAAJATARPEITA

Ryhmäkokoasian lisäksi on tärkeää nostaa esiin myös kotitalousopetuksen laajuus ja saatavuus. Osa nuorista muuttaa omilleen pian peruskoulun jälkeen. Siksi 9. luokalla opetetut talous-, turvallisuus- ja arjenhallintataidot ovat itsenäistymisen kannalta ratkaisevia. Nykyinen tuntijako ei turvaa kaikille peruskoulunsa päättävälle 9. luokkalaisille kotitalousopetusta. Tämä asettaa nuoret eriarvoiseen asemaan.

9. luokan kotitalous:

- tasoittaa nuorten lähtökohtia
- vähentää taloudellisia ja terveydellisiä ongelmia
- vahvistaa hyvinvointia ja opintopoluille kiinnittymistä
- lisää ymmärrystä palvelu-, ravitsemus-, puhtaus- ja hoiva-alojen koulutuspoluista

Lisäresurssi 9. luokalle tukee tavoitteita, joita puolueet ovat korostaneet: osaamisen vahvistaminen, arjen turvallisuus ja kestävä arki.

Yhtenä vaihtoehtona nuorten itsenäistymisen tukemiseksi on myös lisätä kotitalousopetus kaikille yhteisenä oppiaineena toiselle asteelle.

KOTITALOUSOSAAMINEN ON OSA TYÖVOIMA- JA TURVALLISUUSSTRATEGIAA

Suomessa työvoimapula koskee erityisesti majoitus- ja ravitsemisalaa, puhtaus- ja kiinteistöpalvelualaa, elintarviketeollisuutta sekä kotihoitoa ja kotipalveluita.

Näillä aloilla tarvittavat perustaidot – hygienia, ruoanvalmistus, siisteys, materiaalien käsittely, turvallisuus, varautuminen – opitaan ensimmäistä kertaa juuri kotitaloudessa. Kotitalousopetus on siten:

- ensikosketus työvoimaa eniten tarvitseviin ammatteihin
- yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta tukeva oppiaine
- arjen kriisinsietokyvyn ja varautumisen rakentaja (kotivara, turvallisuustaidot, ensiapu)
- kansanterveyttä edistävä osa koulutusjärjestelmää

Näitä tavoitteita tukevat sekä hallitusohjelman painotus työvoiman saatavuuteen että puolueiden linjaukset osaamisen vahvistamisesta ja yhteiskunnan varautumisesta.

Kotitalousopettajien liitto ry